



ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
4 Novembre st. v.
16 Novembre st. n.

Essé in fie-care duminéca.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 45.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Carmen Sylva.



Poetă 'ntre regine,
Regină 'ntre poeți:
Ai doue tronuri pline
De 'nalte frumuseți.

Nu sciu să spun in care
Ai nume mai slăvit;
Că 'n ambele ești mare,
Lucind nemărginit.

Cu bunăstăea-ți plină
Incântăți și cuceresci;
Er lirei ți se 'nchină
Simțirile ceresci.

Dar care cu plăcere
Dai farmec tuturor:
In sin ascunși qurere,
Suspîn nădușitor.

Și care 'mparți tot darnic
Comori de mângăeri:
Iți cerci mereu zedanaic
Balsamul la dureri.

Căci gândurile tale
Se 'mpedecă 'n troeni,
Dând de-un mormânt in cale
Pe deal la Cotroceni.

Regina-atunci dispăre . . .
Uiți lume, tron pompos;
Ești numai mamă, care
Bocesce tânguios.

Acorduri eoline
Se lăgână pe vânt;
Și ômenii de bine
Te-ascultă 'n farmec sfânt.

Și desfătarea lină
Le șterge gândul greu;
Atunci se mai alină
Și jalea 'n peptul teu.

Atunci ai mângăere,
Când stingi câte-un suspîn;
Când vindeci o durere,
Ștergi ochiu de rouă plin.

Și simți plăcere plină,
Că poți să fii ce ești:
Poetă și regină
Cu mângăeri ceresci!

Iosif Vulcan.

Ana-Dómna.

(Sotia lui Alesandru cel Bun.)

— Dramă in cinci acte. —

(Urmare.)

Actul III.

Sala Domnăscă din curte.

SCENA I.

Vodă intră din drépta. Un arcaș, in fund.

Vodă. Aici macar, voiu fi singur. Ce faci tu aici?

Arcașul. Sânt de strajă, Măria ta!

Vodă. Eși! Ce aștepti? eși, iți dic! și inchide ușa după tine. Să nu lași pe nime să intre aici. M'ai auđit!?

SCENA II.

Vodă.

In tot palatul acesta, să nu găsești un singur colț de odihnă! un colț neumblat, neascultat de nimene! Ce crudă-i și astă viêtă nesfârșită! Cele mai innalte păreri ale noastre de fericire . . . cele mai impodobite visuri ale inchipuirii noastre, când ajung pe culmea vieții, se rostogolesc ca un bulgăre de pătă in fundul unei prăpăstii! O viêtă! viêtă! prețuesci aici cât un grăunte de grâu! . . . Când me credeam mai liniștit, mai vesel, mai fericit pôte, decât ori-care din supușii mei: étă-me afundat, și mai vrednic de jale decât cel din urmă rob netrebnic. Aceea ce prin gând nu mi-ar fi putut trece, in viêtă mea intrégă . . . femeia mea! . . . sufletul meu! . . . la asta nu m'am putut așteptă. Să-mi calce poruncile, să-mi restórne judecata, să me injosescă inaintea norodului . . . când scie pré bine cât am iubit-o și cum dorurile ei cele cuminte i le-am in-deplinit . . . ea, atât de gingașă și blândă altă-dată,

atât de umilită și supusă, și de odată s'o ved atât de îndrăznită și de rău voitore pentru mine. Ah! lacrimi curgeți! căci nu mai aveți loc în acești ochi secați de durere! (Plânge.) Inșă, pôte . . . că vina ei să nu fie așa de mare după cum mie mi-se pare! . . . am fost pré iute pôte! . . . eră fratele ei! . . . pentru fratele-seu ea ș-a atras ura și mânia mea. Am fost pré grăbit . . . pré crud . . . Dar ce-aș fi făcut eu, ôre, pentru un frate al meu? . . . Ah! ce gróză me sfășie în suflet . . . Sânt viu ôre? mai cuget? mai sânt eu bun la ceva?

SCENA III.

Intră *Logofetul Daniil. Vodă.*

Logofetul. Me iertă decă am călcat poronca Măriei tale, intrând aici . . . Dar o întemplantare ingrigitoare . . .

Vodă. Ce mai este? ce se mai întemplantă?

Logofetul. Nu e nimica de temut, dar ori cum trebuie să luăm măsuri din vreme.

Vodă. Spune ce-i?

Logofetul. O parte mare a norodului și cu câți-va curteni amestecați printre dênșii, auđind de întemplantările de eri și astă nópte, încep a murmură și a se areră nemulțamiți. Ei se string, se adună pe la unele case, și vorbesc într'ascuns, cumcă . . .

Vodă. Ce vorbesc?

Logofetul. Ei cred că Măria ta numai de ochii lumiei ai osendit pe Voevodul Svidrigelo și că scăparea lui este cu a ta voință. Ei cer ca mórtea olacului nevinovat, care de și e din prostime, trebuie să fie resbunată.

Vodă. Oh Dómne!

Logofetul. Ei mai spun încă că Voevodul și cu hatmanul nu ar fi plecat din țeră; că stau ascunși într'o mănăstire, și că în taină ei pregătesc lucruri . . .

Vodă. Nu! minciuni! Cunosc eu pe Voevod ca și pe hatman și știu bine că ei nu sânt în stare să facă nimerii nici un rău . . . cu tótă osenda ce le-am dat-o . . . O! trebuie să-ți mărturisesc, Daniile, că am fost pré iute și necumpetat; am mers pré departe cu furia mea; am fost pré grăbit, pré nesocotit! Și acum când ved mai bine greșela mea, me căesc amar! . . . Căci veđi tu, fără vre-un drept, Voevodul, ar fi ucis — el pe olac? Nu știi tu cât e el de liniștit, blând și îndurător? Ș-apoi Ana mea, ducându-se să dea drumul fratelui ei, a făcut ea ôre o așa de grozavă vină?

Logofetul. Tocmai de asta se aprinde mai mult lumea!

Vodă. Cum de asta? lămuresce!

Logofetul. Veđi, Măria ta, că ômenii din prostime, obișnuți cu desfrăuri și necredincioși în multe dogme și pravile ale noastre, bănuiesc lucruri pe cari eu nici vreu să mi-le amintesc!

Vodă. Dar sfirșesc odată, Logofete. Nu întrebui înță atâtea codiri și suciri!

Logofetul. La poronca-ți nimic nu mai pot tăinuți în inima mea. E vorba că norodul, de o bucată de vreme, vedând că Măria Sa Dómna remâne totdeauna acasă, și că . . . Voevodul este aproape nedespărțit de Dómna . . .

Vodă. Ei? . . .

Logofetul. Vorbesc cu indoielă, despre drepta frăție a Voevodului cu Dómna . . . și chiar presupun . . .

Vodă. (Desnădăjduit.) A! etă un lucru la care încă indestul nici odată nu m'am putut gândi!

Logofetul. Dar Măria ta . . .

Vodă. Nu mai am nevoie să-mi spui nimic, am înțeles tot. Așa dar, acum, la vręsta mea, pe lângă durerea și obosirea vieții, trebuie să mai sufer și rușinea! Oh! sânt cel mai de plâns om din lume! Așa, el, fra-

tele Anei, nu dintr'un trup, de un tată și o mamă, ci frate numai prin legătura unui hrisov cu pecetea și iscălitura ducelui . . . Liber de sânge, ca să pótă mánji tot ce-i mai sfânt în lume, sub un obraz viclen și smerit . . . El, Svidrigelo, să îndrăznescă până la atata! și ea, după atata credință și nevinovăție ce par că-mi areră, acum să aflu că culcușul meu a fost murdărit de ea? . . .

Logofetul. (Spriginindu-l.) Nu crede tóte, Dómne!

Vodă. Lasă-me, Daniile! Răbdarea mi s'a sfirșit. Pe numele lui Dđeu din ceriuri, îi voiu resplăti faptele! A! și Ana-Dómna, pentru asta nu-ți plăceau ție călătoriele mele, ca să remăi lângă dênșul, singură cu dênșul! . . . Pentru asta erai în totdeauna scărbită și galbănă în fața mea pentru ca să pari mai veselă și mai rumenă în fața lui?! A! și sub porecla de frate, tu să te indeletnicesci a pune córne în mijlocul coronei mele! . . .

Logofetul. O, nu te tulbură pré mult, Măria ta! Ai nevoie de odihnă, de linisce. Hai puțin prin grădină . . .

Vodă. Nu merg nicăirea! Tu du-te de vestesce pe popi, pe boeri și pe staroști, să vie după cum ț-am mai spus'o ađi đimineră, și judecata lor ne va pune pe fiecare la locul care ni se cuvine! (Ese.)

SCENA IV.

Logofetul, apoi un Arcaș.

Logofetul. Lucrul merge strună! (Strigă.) Arcaș! (Arcașul intră.) Venit-a Postelnicul?

Arcașul. Venit!

Logofetul. Dar popii, boerimea și breslași s'au adunat?

Arcașul. Adunat!

Logofetul. Du-te și spune Postelnicului să vie îndată. (Arcașul ese.)

SCENA V.

Intră *Postelnicul. Logofetul.*

Logofetul. Bine ai sosit, Postelnice!

Postelnicul. Bine te-am găsit, Logofete!

Logofetul. Treba noastră cum stă?

Postelnicul. Cum îți place ție, Logofete!

Logofetul. Mitropolitul se înduplecă?

Postelnicul. Și ce are să facă! A simțit popa că ulciorul cel vechiu e aproape să se spargă, și se păzesc bine să nu remăe cu tórta în mână . . .

Logofetul. Și boerimea?

Postelnicul. Nu știi ôre că boerimea mai tótă e a noastră? Hatmanul, Voevodul și cu Dómna au pré puținii părtași și precum acum toți ved încotro se sbat valurile, chiar și acei puținii se deslipece de dênșii!

Logofetul. Ne mai remăn breslași.

Postelnicul. Și cine ôre mai ține sémă de vroința lor? . . . Ei sânt chemați de ochii lumiei, ca să nu se dică că se fac lucruri în țeră fără auđul lor. Dar la urma-urmei tot ei plătesc globa!

Logofetul. Bine. Dar etă că-i amiédă! E vreme ca judecata să începă. Du-te și vestesce-i pe toți că pot să intre aici și să aștepte sosirea celor cu pricina. Ține-te bine pe lângă dênșii; eu me duc să trimet marturii. (Ese.)

Postelnicul. N'ai grijă, Logofete; m'oi ține eu pré bine! (Strigă.) Arcaș! (Un arcaș intră.) Deschide ușile în lături și poftesce aicea pe toți innalții preoți cu Pré Sfântul Mitropolit în frunte, cu boerimea și cu breslași delă olaltă! (Arcașul ese.) Poporul judecă pe Dómniul lui! În curënd dar Dómniul își vor primi respłata.

SCENA VI.

Intră *Doi Arcași*, apoi *Mitropolitul Iosif*, *Trei preoți*, *Mai mulți boeri* și *Breslași*.

Postelnicul. Intrați, intrați pre cinstiți și pre sfinți părinți, și voi boeri de nēm, și voi staroști neprețuți! Sunteți chemați aici la slujbă cam grea; dar cu ajutorul lui Dumnezeu și buna voința voastră nădăduesc că bine și cu pricepere ve veți îndeplini sarcina! . . . Vodă are nevoie de voi toți, el ve chiamă, și bine ați făcut de v'ați grăbit a răspunde la chemarea lui.

Mitropolitul. Noi sntem slugile lui Dumnezeu și a stăpânitorului țării; și când el ne chiamă, datoria noastră ne îndreptă pașii spre el. Laudă Atot-Țiitorului, noi cunoșcem inima cea plină de evlavie a Măriei Sale Alexandru Vodă cel mare și cel bun, Domnul țării Moldovenesci, și avut-am multe prilejuri ca să-i arătăm ascultarea noastră.

Postelnicul. Luați-ve locurile, pre cinstiților! (Toți se pun in jilțuri.) Cred, pre sfințe Părinte, că nu mai am nevoie să-ți aduc aminte din nou de acele câteva cuvinte ce ți le-am spus când te-am întelnit ca să te chem aice? . . .

Mitropolitul. De și snt mai bătrân decât tine, Postelnice, totuși mintea mi-i întregă și nu uit așa de grabă ceea ce cineva mi-ar spune, și mai ales de un lucru așa de semnă, și care pôte să me privescă chiar și pe mine . . .

Postelnicul. Tocmai pentru asta caut să-ți mai reamintesc . . . (Strigă.) Arcaș! (Un arcaș inaintază.) Du-te și dă de scire, mai întei Dōmnei, și apoi lui Vodă, cumcă pre innalții judecători ai țării s'au adunat. (Arcașul ese.)

Mitropolitul. Dar pe Logofetul nu-l vęd?

Postelnicul. El e lângă Vodă, silindu-se insedar să-ialineze durerile și să-l mângăe . . .

Mitropolitul. Datu-s'au ore de urmele Voevodului și ale Hatmanului?

Postelnicul. Multe vuete se aud despre dēnsii, Pre Sfințe; dar drept vorbindu-ți, ne indoim de tōte. Unii spun că ei ar fi fugit din țără peste granița Lehiei; alții, că ar fi ascunși chiar in apropierea capitalei . . . și că așteptă vești . . . ca să se întōrcă la curte . . .

Mitropolitul. Omenii cari nesocotesc cele mai sfințe datorii cătră capul țării, aceia numai gurile Gheenei să cade să le vęd!

Postelnicul. Grăesci bine și ești drept in inimă, Innalț Pre Sfințe! Tu ești āngerul țării aceștia, precum pre îndurătorul vostru Alesandru Vodă e părintele ei!

Arcașul. (Intră și anunță.) Măria Sa Ana Dōmna vine! (Toți se ridic.)

SCENA VII.

Intră *Dōmna* spriginită de *Cămărășița*, și *O curtēncă*.

(Scenă mută. Dōmna slabă și susținută de femeii inaintază și se aședă la stānga pe un jilț. Femeile după Dōmna in picioare. Judecătorii stau toți in picioare la drēpta; toți privesc fără ca să îndrăznescă a intrerupe tăcerea până ce, mai târziu, arcașul revine și anunță.)

Arcașul. Măria Sa Vodă vine!

SCENA VIII.

Intră *Vodă* și *Logofetul*.

(Cu toții fac loc lui Vodă și i se inchină.)

Vodă. Ședeți la locul vostru pre sfinților părinți și voi cinstiți boeri, ca și arcași, și ve urěz vreme bună! (Se pune intr'un jilț din stānga in fața scenei. Dōmna e in fund, suspinānd cu capul intre māni. Judecătorii se aședă in jilțurile lor.) V'am chemat aicea ca să ve dați părerea și hotă-

rirea voastră, intr'o pricină mare pe care crierii mei singuri nu snt in stare să o deslege, și nici, după legea omenescă, nu se cade ca singur să o hotăresc. Dela luminile vōstre, dela cugetarea și drēpta-ve judecată, cer aceștia hotărire, fără care nu sciu de mi-aș mai putē stăpāni simțurile și nu aș face vre o nevrednicie! Spune tu, logofete, istoria olacului mort; povestesc osēnda ce-am dat'o ucigașului, cum și acelu nebun ce a îndrăznit să se pue impotriva hotăririi mele, și apoi spune . . . incepe logofete!

Logofetul. Nu sciu, Măria ta, decă povestirea mea nu ar păre unora cam rīvnițore, și asta ar putē face ca dreptatea să nu-și dee cuvēntul ei hotărilor . . .

Vodă. Nu te teme de nimica, Logofete; eu, ca și lumea întregă care me inconjoră cunōscem cinstea și neprihānirea sufletului ca și a cugetului teu. Ți, vorbesce, căci dreptatea trebuie să se asculte.

Logofetul. Pre cinstiților și sfinților Părinți, și boeri și voi breslași, eu nu sciu de cât aceea ce cu ochii și cu urechile mele am putut să aud. Eră eri diminēțā, când am trimes pe olacul meu, o slugă veche și credinciosă, după o trebă grabnică a țării. Și precum in acea ți, Măria sa Vodă se intorcea din voiōsa lui călătorie ce a făcut'o in mijlocul țării, pentru ca să cerceteze pāsurile norodului seu . . .

Vodă. Treci acestea!

Logofetul. Eu eram grăbit să-i pun tōte la cale pentru primire. Veniam tocmai spre sala cea mare a palatului, când de odată inainte de a pāși pragul, aud țipetele a mai multor glasuri. Me apropiu, și vęd, in mijlocul o mulțime de slugi și curteni ce alergase de prin tōte ungherile, că olacul sta lungit la pământ, și nu da nici un semn de viēțā . . . straele tōte-i erau pline de sange . . .

Vodă. Haide . . . istorisește inainte!

Logofetul. Intrebai ce e? Și mi se raspunde că așa l'au gāsīt in cerdac, fără să pōtā nime cunōsce pe cel ce l'a ucis . . .

Vodă. Și pe urmă? . . . spune-le totul!

Logofetul. Venind pre innālțatul nostru Domn, și intrānd in sala cea mare a palatului, o femeie, femeia olacului, ii eși inainte și se aruncā la picioarele Măriei sale, cerēndu-i indurarea și pedēpsa ucigașului. Măria sa a jurat să pedepsescă pe ori-cine ar fi, dar nime nu cunoscea cine-i ucigașul!

Vodă. Eră Voevodul Svidrigelo, spune-le!

Logofetul. Da, așa se pare, după mărturisirea unui slujbaș ce țicea că ar fi auđit glasul Voevodul răcnind la olac . . .

Vodă. Și chiar după mărturisirea lui ēnsuși! Voevodul nu a tainuit faptul; ne-a spus ēnsuși că e ucigătorul, și eu, care-mi dādusem cuvēntul de a pedepsi pe ori-ce faptaș de crimă in țără la mine, l'am pedepsit cu pedēpsa ce se cuvine la așa invinovățire.

Logofetul. Așā, Măria ta a hotărit ca Voevodul să mōrā!

Vodă. Și fiind că Hatmanul a venit să se pue in potriva hotăririi mele, și mai mult de cât atāta, a amenințat chiar cu paloșul seu pe Logofetul, pe cel mai prețuit apērător și prieten al meu, i-am dat poruncă ca a douā ți să nu se mai gāsescă pe pământul Moldovei mele, decă vrē să-și mai ție capul pe umere! Dar peste nōpte . . . spune tu Logofete, ce ți s'a intēplat să intēlnesci, să veđi și să auđi in astā nōpte?!

Logofetul. Astā nōpte umblam de strajā, și incungiuram palatul ca să vęd decă e bine pāzit de giur impregiur. Când etā că inspre zorii țilei, imi es inainte doue femei, imbrăcate in negru și imbrobodite la fațā. Le intreb de unde-s? cine-s? Nu-mi raspund nimicā, și vor să intre cu sila in palat. Eu me pun inainte și nu le las să trecā, cređēnd că vor fi niște făcători de

rele; dar de odată o mulțime de slugi și arcași năpădesc asupra mea, și nu știu de ce cum așa fi scăpat fără deca Măria sa Vodă nu s'ar fi cum între noi. Numai prin vederea lui a făcut să-și oprască furia aceea lae de oameni, și astfel să rămân cu viața întregă.

Vodă. Și apoi, cine erau acele femei?

Logofetul. Le-am cunoscut atunci când Vodă a început să vorbească: erau . . . Măria Sa Ana Dómna, și cu cămărășita sa.

Vodă. Așa, ele erau! Ascultați voi judecători intru sfânta dreptate: După ce m'am întors ostenit din lungul drum care-l făcusem, eu m'așteptat însădar să vie în camera mea, legiuita și drépta mea soție, Ana-Dómna, și să me întrebe de păsurile ce le-am îndurat în călătoria-mi, și să me mângâie cu farmecele și lingșirile ce este dat de Dumneșeu părții femeiesci. Am adormit în patu-mi rece, și visam la pustiuri negre ca iadul . . . În zorii zilei, când somnul începea să mi se mai aline, aud de odată pare că niște strigăte îndrăcite ce plutiau impregiurul meu. Me desmeticesc, ascult bine . . . și aud că strigătele ce le visam erau aieve. Me scol, es la ușă, es în cerdac, și atunci vedui privelisea care v'a spus'o intocmai Logofetul. Așa este? spune!

Logofetul. Așa este, Măria ta!

Vodă. Erai și tu Postelnice, și căutai să aperi pe Logofetul?!

Postelnicul. Așa, eram și eu, Măria Ta!

Vodă. Acele doue femei, așa, erau: una Ana-Dómna, iubita și credincioasa mea soție, alta, cămărășita ei! Nóptea pe după cântecul cucușilor, singure ele, fără scirea mea, umblând pe drumuri . . . înțelegeți voi? Le-am întreat de unde vin și ce au căutat . . . și cu cea mai mare sfruntare, fără ca să-și sară din minți înainte de a deschide gura, ele mi-au spus că se dusesse la temniță și că deduse drumul acelor ucigași pe cari mânia și hotărîrea mea îi pedepsise. Răspunde Dómna, așa e seu ba?

Dómna. Așa este.

Vodă. O auđiți, ea nu pôte să mai spue minciuni nici în fața voștră! precum n'a putut tăgădui fapta nici înainte mea. O auđiți cum mărturisesce singură?! . . . Dar stați voi, creerii voștri nu pot să pricepă încă toată cruđimea ce trebuie să îndure sufletul meu. Nu e numai acesta vina ei nelegiuită! Decă ar fi fost numai asta, inima mea s'ar fi indiușat pôte cătră femeia care poticnesce, și pôte că așa fi iertat-o . . . Aș fi đis: e fratele ei! și m'aș fi muțumit cu remușcările inimei mele! Dar aflați voi, aflați că acest Svidrigelo, acest Voevod din Litvania și Kiora, pe care ea l'a scăpat, cu toată nelegiuirea lui, și pentru care ea a călcat peste datoria ei de femeie . . . nu este fratele ei de sânge . . . este rumai un copil găsit și infiet prin îndurare de Duca de Litvania și Kiora, tatăl Anei, și că așa, dragostea ce Ana arăta pentru dēnsul, nu era o dragoste frățescă, ci o pēcătōsă dragoste muierescă!

Toți judecătorii. (Murmur și fac mai multe mișcări.)

Dómna. Mare Dumneșeu! ce trebuia să mai aud încă! Și cređi tu, Măria Ta, că o faptă ca asta ar fi putut să se întēple în viața mea?

Vodă. Cred, aceea ce cu ochii mei vėd!

Dómna. Nu-mi mai rămāne atunci de cāt cerul de deasupra mea care să me judece! Dar o spun în fața lunei întregi, și cu cel din urmă al meu cuvēnt, că e o minciună sfruntată! . . . (Aruncādu-și privirea la Logofet.) Dēnsul e acela ce ț-a spus aste cuvinte?! El ți le-a spus! După atāta batjocură, după atāta murdărie din parte-i . . . să vie până la cel mai sfânt lucru . . .

Vodă. Ei lasă, Dómno! nu te legă de oamenii nevinovați intru nimica! Cređi că eu nu pot află cum se petrec lucrurile în lume?!

Dómna. Dar el ț-a spus cele mai nerușinate minciuni! El m'a batjocorit așa precum tu nu poți crede, precum n'am îndrăznit nici să ți-o spun în fața ta, necum să mai vorbesc în fața ăstor oameni adunați! Dar, cređi-me, el îți sapă chiar grōpa, tronul teu . . .

Vodă. Ei lasă, lasă . . . Cel ce se inecă se apucă cu mâinile chiar și de un paiu, cređend că-l va putē opri din furia valurilor! . . . Cunosce bine pe Logofetul, il știu cāt prețuesce, și ori-cine și ori-ce mi-ar spune despre el, e însădar, Dómno!

Dómna. Atunci, numai Dumneșeu pôte să ți indrepte gândurile ca și faptele tale!

Vodă. Treceți acum, pré cinstiți și pré sfintiți părinți, și voi ceilalți, treceți în șala de alătura, judecați aceea ce ați auđit, și apoi veniți indērept și dați-ve hotărîrea; și cine nu se va supune ei, acela nu va fi vrednic de a se bucură de harurile vieții aceștia.

Toți Judecătorii. (Se ridică și intru la stānga.)

Vodă. Du-te și tu Logofete, și tu Postelnice cu dēnșii. Nu trebuie ca ei să fie lipsiți de luminele vōstre! (Logofetul și Postelnicul trec în stānga.)

SCENA IX.

Vodă, Dómna și Curtencele ei.

Dómna. (După o tăcere lungă) Măria ta, de și eu nu sūnt și nu prețuesc mai mult de cāt ori-care femeie din asta lume, dar nu pot, pe cată vreme sūnt încă în viață și am o minte întregă, să vėd atāta nedumire în sufletul teu și atāta ticăloșie care te inconjōră. Ascultă-me cu mintea-ți lămurită, și nu te potriví la minciuna și hula ce-ți se face de alții! Cum, ai crede tu că eu, după (ănci-spre-dece ani de traiu legiuit, în care nici un creș de bănuielă nu s'a ivit pe a ta frunte, acum tocmai, când am început a scobori cu/ mea vieți, să faptuesc așa nerușinate nelegiurii? . . . Și cum încă? cu cine?! . . . Me mir cum pământul mai pôte să suferă pe fața-i o asemenea sfruntată minciună! Ai fi cređut Alesandre, că tocmai Svidrigelo . . .

Vodă. Taci! Nu voiu să-mi mai cuvinteze nimene numele lui, precum nu voiu să mai aud nici de al teu.

Dómna. Așa dar nici durerile cele mai de cređut nu te-ar putē întōrce dela hotărîrea-ți?

Vodă. Nici chiar tatăl meu din mormēntu-i vechiu și adānc, de ar eși acum și mi-ar poronci, să te iert . . . eu tot nu te-aș iertă!

SCENA X.

Intră *Un arcaș*, urmat de *Toți judecătorii*, *Logofetul* și *Postelnicul*.

Arcașul. Vin judecătorii!

Mitropolitul. (Dând cetire unui act.) „Noi jos iscăliții mari preoți, cu intrēga boerime și staroștii breslelor din Sucēva, capitala țērii Moldovei, chemați de pré innălțatul Domn și stăpān Alesandru I, spre a ne face cunoscință de o faptă cu care se invinuesce Măria Sa Ana Dómna, legiuită soție a Domnitorului; după chibzuința și socotința noastră, și după înțelegerea ce toți împreună avut-am, ne-am hotărît a ne da părerea cumcă: Măria Sa Ana-Dómna, pentru greșelile ei în potriava voinței soțului ei, cum și ale legēi nōstre drepte creștinesci, ar fi bine remășița đilelor sale să le petrecă intr'un sfânt locaș de adăpost, îndepărtată de privirile omenesci, ca să-și pōtă spēlă și mântui sufletul pentru điva cea de apoi. Țr că Măria Sa, pré slăvitul nostru Domn Alesandru I, slobod să fie de ori-ce legătură legiuită cu a sa de până acum Dómna, și să pōtă primi altă legătură, decă îi va fi cu voia și cu trebuință*.

Dómna. Inchisă pentru viață și despărțită! Vai! nu-mi mai rămāne nimic!

Din „Călindarul lui Păcala“ pe 1885. *

Unde a fost vinul.



Băiatul: Intipue-ți, bunico! Aseră unchiul a căzut cu cinci sticle de vin și nici una nu s'a spart.

Bunica: Dar cum s'a putut întâmplă acesta?

Băiatul: Așa, că cele cinci sticle de vin au fost în stomacul unchiului.

Mitutica.



Tatăl: E bine, Lilică, pe cine vei lua de bărbat decât vei fi mare?

Mitutica: Pe unchiul, că nu-i place prăgitura și mi-o dă totdeauna mie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cu minte.



Dana: E frumoasă știință astronomia, căci astfel învățații pot să ne prorocască timpul și să ne calculeze până la minutul cel din urmă cursul stelelor. Me mir însă, că cum pot să le afle și numele!?

Studentul.



Un străin: Nu este încă ocupat scaunul acesta?

Studentul: Încă nu, dar în curând are să vină — amanta mea.

* Prețul 40 cr. Se află de vânzare la administrațiunea „Familiei“.

Vodă. Astă din urmă pedepsă, despărțenia, e cea mai ușoră, și cred, chiar cea mai plăcută pentru tine.

Dămnă. Nu me mai batjocori, Dămnă!

Vodă. Cât pentru cea dintâi, închisărea, nu te întristă pré tare . . . vei petrece bine și sub o rasă neagră și vei gustă aceleaș poște indeplinite care și 'n această curte le aveai. Bistrița este o plăcută și veselă mănăstire, munții ce o incunjoră sânt frumoși la privire, și riul ce o scaldă, va puté sluji ca să-ți speli într'ensul greșelile tale!

Dămnă. Facă-se voința lui Dumneșeu!

Cortina cade.

Finele actului III.

(Va urmă.)

N. A. Bogdan.

Cătră codru.



odrule frate de cruce,
Las să mor pe-al teu pământ;
Căci n'am sat unde me duce,
N'am nici loc pentru mormânt!

Las să mor in érba-ți verde,
Colo 'n umbra de stejar;
Viéța-mi tristă se va perde
Cu suspinul ei amar.

Vântul serii me va plânge,
Șuerând la inserat;
Păcurarii toți s'or strînge
La momentui meu uitat.

Ș-or cântă doine de jale,
De un suflet ce-a iubit
Și iubind afar' din cale,
A secat, s'a vesteșit.

Valeriu Rusu.

Pățania ibovnicului.

— Istorióră poporală din Transilvania. —



intr'un sat — nu se spune in care — trăia un om bun și cu frica lui Dumneșeu. El se îndeletnicia mai mult cu crescerea porcilor, căci se spune că și tatăl seu tot porcar eră pe când trăia, dar oricine intră in casa lui, eră mulțumit de omenia cu care eră primit și ospétat — și mai cu sémă săracii nu eșiau nici odată cu mâna golă din casa lui. Eră numit chiar frunțașul satului — și omul nostru decă se anevoiă să-și facă cinstită casa și numele binecuvéntat de totă lumea, nu putea suferi — Dămnă feresce — să-și vedă casa scosă de hulă, căci sciea el că decăt purtat in gura lumii cu vorbe de defaimă, mai bine ciormolit in focul iadului.

Inșé lumea, ca lumea! Le gătise pe semne tóte, numai de casa bietului om nu se legase! In tóte părțile nu aușiai de cât că femeia omului nostru are ibovnic și că-și trage bărbatul pe sfóră. Așá de tare s'au lășit vorbele acestea, incât au ajuns până la urechia bărbatului. Și de cât ar fi aușit el de casa lui așá fel de vorbe, mai bine l'ar fi trăznit, căci de o mie de ori ar fi fost mai bucuros.

Așá vorbiá lumea — și póte că avea dreptate, căci este o vorbă: până când nu faci foc, fumul nu esă. Pusu-s'a el feliuri și chipuri ca să descóse ceva, dar nu putea nimic, ca și când ar fi fost lucru vrăjit.

— Ori că lumea clevetesce, ori că femeia mea-i o viclenă și eu nu pot descoperi nimica. Dar lasă că m'oiu pune și eu pe atăta și decă a fi ceva oiú aflá eu, in ruptul capului, cine se face stăpán in casa mea și-mi necinstesce numele.

Așá își đise omul nostru intr'o đi.

Apoi mai de cătră sérá își puse boii la car și porni, đicénd femeii lui că se duce la un oraș vecin, unde are o trebă grabnică și că n'are să póta veni decăt peste câteva đile, spunéndu-i tot-odată ca să caute ea de gospodărie in lipsa lui, ca și când ar fi el énsuși acasă.

— Bine, bine, bărbățele! Fji incredințat, că voiú ingrigi de tóte câte mi-ai rënduit și vei găsi casa in stare bună. Caută și dumnéta de fá trebă bună pe unde mergi și să nu te întorci mai târđiu.

In sfirșit plecá omul nostru supérat, dar nu cătră orașul de care-i spuse nevetei, ci cătră coliba porcarilor lui — și cum ajunsé își desgiugá boii dându-le drumul să pască și numai decăt poronci lui Ion porcariul să se ducă acasă la sat.

— Auđi tu, mai Ióne, să intri in casă și să te trîntesci intr'un ungheriu, să spui că ești bolnav greu — și mort-copt să nu te urnesci din loc, ci să bagi de sémă bine tot ce are să se petrecă in casă și cine are să vie in lipsa mea la stăpână-ta. Și decă mi-i face tu trebă bună, să scii că îți mai dau pe lângă hac un porc, care ți-a plăcé ție.

— Decă-i așá, lasă pe mine jupáne!

— E bine! de-acuma du-te.

Și Ion se și porni cătră sat pe când bietul om se gândurá cu gândurile. Dar se mai mângăia și el, gáurdu-și decă va fi ceva are să aile numai decăt, de vreme ce sciea pe Ion indrăzneț și tare iscusit.

— Ori drept, când Ion a ajuns la casa stăpánului seu s'a și trîntit după ușá intr'un colț și când il întrebá stăpână-sa că pentru ce a venit și ce are, el respundea că este mort de bolnav și că a venit să-l căute stăpánul ca să nu móră in mijlocul cãmpului.

— D'apoi stăpánul teu nu-i acasă și n'are să vie decăt peste vre-o trei đile. Cine te-o adus pe capul meu? Haide du-te!

Dar Ion nici nu gândia de ducă: inchise ochii și se făcu că dórme dus. Zădarnic se mai necăjia nevésta să-l dee afară, Ion par că nici nu gândia să se misce din loc și apoi și ea s'a săturat de atăta strigăt și l'a lăsat in pace după ce s'a incredințat că dórme, căutându-și de alte trebi.

Mai intéiu s'a pus de a frământat un aluat și a copt o pogace rumenă și frumósă de ți se duceau ochii după ea și ți se făcea poftă privind-o. Apoi a aruncat in cuptior un purcel tăiat și curățit bine, de-i venia și lui Ion pe la nas miros de friptură, dar inghiția și el in sec, ce eră să facă, căci dóră nu eră pregătit pentru dēnsul!

In sfirșit dá fuga la crișmă și aduce o ploscă plină cu vin de cel mai bun de care avea crișmariul.

Până când gospodărise ea tóte aceste, innoptase de-a binelui — și étá că intr'acéstă vine și ibovnicul, căci decă gura lumii vorbiá de ibovnic, nu vorbiá fără nici o pricină. Nevésta omului numai decăt îi sare inainte, spunéndu-i să nu se ingrigescă de omul de după ușá, căci este porcariul lor, care dórme dus, fiind bolnav de mórte. Apoi ca o gospodină harnică inlinde repede mésa, pune pogacea și plosca pe méșă și când eră să scóită purcelul din cuptior, numai ce aude afară chiar din naintea ușii: „Aho! Aho!”

— Vai de mine! Bărbatu-meu! Ascunde-te repede sub pat aici, — țise femeia ibovnicului, care n'a pucase a gustă din mēsa ibovnicei lui, ȕr acēsta ridică repede mēsa, punēnd pogacea pe grindă și aruncând plosca cu vin după cuptior. Apoi repede ese inaintea bărbatului, care tocmai atunci intră în casă — și începū cu rēu la dēnsul, că de ce s'a întors așa de grabă, că dōră ea n'a știut că va veni și că nu i-a putut pregăti nimic de māncare și-l poțli ca de altă dată să nu o mai amăgēcă ca pe o jucărie și câte, câte altele! ȕr bărbatul i-a respuns liniscit:

— Lasă, lasă, nu face nimic; de fōme nu me tēnguesc și nu mai bănuī, căci omul nu scie ce are să i se intēple într'un cias. M'am pornit, dar . . . cine-i omul ista?

— Cine să fie? Ia Ion porcariul! A cădūt ca din ceriu pe capul meu și spune că-i bolnav . . . dă-l afară!

— Așă! Mēi Iōne! Ce, n'auđi? Ce ai? Ce ți s'o intēmplat?

— Mi s'o intēmplat rēu, jupāne, astăđi: am pornit de dimineță cu porcii într'o pădure māndră, māndră și rotundă ca pogacea de pe grindă; numai ce vine un lup și ia un purcel, frate cu cel din cuptior; dar și eu me întorc la dēnsul cu o bătă cu moțochină, căt plosca cea de după cuptior plină; atunce lupul așa s'o uitat de urit la mine, ca omul cel de sub pat la tine!

— Decă e așă, Iōne, dă-te de cătră usă.

De spinarea cui o fi fost rēu nu sciu, dar sciu atăta că de atunci picior de ibovnic n'a mai călcat pragul gospodariului nostru și că a trăit de aci înainte ne mai vorbit de gura lumii.

Ioan N. Roman.

Ȕmenii sburători.

Diarul „La Ville de Paris”, vorbind de sperințele aerostatice cari se fac in acest moment, reproduce lista sperințelor celor mai cunoscute făcute dela secolul XV incoa de cătră „Ȕmenii sburători”.

In 1462, italianul Dante, punēndu-și aripe mecanice, sbură dintr'un turn nalt de 200 picióre și stete cătva timp in aer; dar voind să se urce mai sus trebui să lupte in contra vēntului, și 'n sfortările ce făcū, ferul de care se serviă pentru a-și dirige aripele se frānse, și cădū pe terasa unei biserici rupēndu-și piciórele.

Căți-va ani mai in urmă, in 1469, un musicant din Nuremberg reinoi incercarea lui Dante, perfecționānd aparatul sburător, de care acesta se servise. El se aruncă in aer după o clopotniță, cu o incredere estraordinară. Vai! el cădū indata și fu ridicat mort.

Aceste doue sperințe, de și avură un sfișit fōrte trist, totuși nu descuragiară de loc pe un Italian anume Buratini. El își construi un aparat după un nou model, și in 1491, se incercă să sbōre. Locul unde făcū acēsta sperință fu orașul Neapole, și eră față un public fōrte numeros.

Bietul Buratini avū sōrtea celorlalți; el cădū și muri indata.

In 1502, Bolori, tot italian, stabilit la Troyes in Francia, se aruncă in aer după turnurile catedralei acēstui oraș și cădū p'o piētră, de unde fu ridicat mort.

In 1651, Bernier, lăcătuș frances, inventă o păreche de aripi după un model nou, dar ca un om ințelept le puse in vēndare.

Aceste aripi fură cumpērate de un Spaniol, Almero de Malameria, care se duse să facă sperință cu ele la Bath (Englitera), unde se omori.

In 1775, d. de Bacqueville, punēndu-și niște aripi cari il costase 3500 livre, se aruncă liniscit după acoperișul unei case după cheiul Malaquais și se susținū in aer mai multe secunde, apoi cădū in Sena, de unde fu scos viu cu mare greutate din cauza aripilor.

Cu tōtă descoperirea aerostatelor, ardōrea „Ȕmenilor sburători” nu se micșoră cătuși de pușin.

In 1797, la Paris, un anume Calais, care adăugase la aripele sale o cōdă in forma evantaliului, cădū și muri.

Dar ecă ceea ce e mai ciudat: in 1813, germanul Degen plecă dela Tivoli, sbură până la Sceaux, fără să se urce la o nălțime mai mare de șese-deci metri. Trebuie să spunem că simplificase aparatul lui Calais, inlocuind cōda in forma evantaliului cu un aerostat de puterea d'a ridică doi Ȕmeni.

Doine și hore din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului. —

XXI.



opiliță de boer,
Caută colo 'n sus pe cer.
Veți cel nor pe lângă deal,
Vin cu badea la Ardeal!
La Ardealu-i mare bine,
Cine mere nu mai vine.
— Fata-mi țice: ești nebun?
Mergi pe-o frunță de alun!
Că te-așléptă Ȕre cine,
Și ride 'n brață străine!

XXII.

Frunță verde fōie lată,
Decāt cu uritu-'n vatră,
Mai bine cu-o māndră 'n șatră,
Să mânănci pāne uscată.
— Decāt beut și māncat,
Și cu hida după cap;
Mai bine să fi flāmēnd,
Cu māndra de după ghīt.

XXIII.

Cununiță de fluturi,
Eu te joc să te scuturi,
Tu mai tare te 'nfluturi.
— Arđa-te focul cunună,
Cum nu te-a bătut o brumă,
De te-a pus in cap o ciumā!

XXIV.

Frunță verde de pe rit,
Cine dracu-o mai vēđut:
Prin fēnață iērbă creță,
Fată hi 'ă și mārēță?!

XXV.

Auđit-am că nu-i bine,
Să iubesci de lângă tine;
Că te vede ori și-cine,
Și te face de rușine.
— Ci să iubesci mai departe,
Ori și când dorul te hate;
Te rāpeți ca la un frate,
Ș-o intrebi de sânăte.

I. Dologa.



Catedra română din St. Petersburg.

St. Petersburg 19/31 oct. 1884.

Prăstimabile Domnule Redactor!

Să me iertați, că nu mi-a încăput timpul să ve scriu duminică, după cum v'am făgăduit. Etă dar acum va comunic notițele cerute de dvăstre pentru „Familia” despre catedra limbei și literaturii Românilor în universitatea d'aicea.

Catedra-i înființată dela începutul anului curent. La 12 ianuarie st. v. am cetit lecțiunea preliminară despre care voi reproduce darea de sēmă din diarul d'aicea „Novosto” (Noutăți, 1884, nr. 25): „Cu lecțiunea acēsta, dl Sircu a deschis cursul seu de limba și literatura română. La lecțiune au asistat rectorul universității și membrii facultății istorico-filologice (de litere), și asisdera ambasadorul român dl N. Crețulescu și primul secretar al legațiunii dl A. Lahovari, invitați înadins cu acēsta ocaziune de facultate. Auditoria, una din cele mai mare, a fost cu totul ocupată de studenți dela tôte facultățile. Universitatea de St. Petersburg se pôte mândri, că dēnsa mai întēiu de tôte universitățile din Europa, afară de doue provinciale din Austria, a deschis catedra de limba și literatura română. Drept, că încă în al patrălea deceniu al secolului nostru s'a predat aicea (la univers.) doritorilor limbe română vr'o câțiva ani de amplotiatul ministerului de esterne în Ninculov, care a compus pôte cea mai bună gramatică a limbei române cu o chestionarie (an. 1840) în S. Petersburg 1840); dar atuncea s'avea în vedere numai scopurile practice, după cum în ziua de astăzi în Francia, Italia și până la un loc chiar și în Austro-Ungaria, unde în școlele superioare se predă asișderea limba română.

Catedra română în universitatea noastră, după cum se vede din lecțiunile întēie a dlui Sircu, va portă un caracter mai cu preferință științific. Conținutul lecțiunii preliminare a tinerului docent a fost legăturile istorico-culturale a Românilor cu Slavii și însemnătatea studiării românismului pentru slavistică. Arătând pozițiunea geografică a Românilor în Europa și atērnătorele dela acēsta legăturile strinse între Slavi și Români, dl Sircu a descris în scurt comunicațiunile literare a Românilor cu Slavii dela sud, Rutenii și Leșii (Polonii). Din cele doue mai însemnate periode a literaturii la Români cel întēiu a fost curat slav, reprezentanții căruia în cea mai mare parte se trăgeau din Slavii dela sud, care au întins activitatea sa folositoare nu numai asupra Românilor din Moldova și Muntenia, dar și asupra confratilor lor, Slavilor de pe peninsula Balcanică; principatele rorâne peste tot periodul acēsta și chiar și mai pe urmă au fost punctul central pentru forțele literare sud-slave.

După ce a făcut analiza limbei române și a caracterizat poesia populară română, dl Sircu a trecut la al doilea period, național, al literaturii române, care s'a început cu sfârșitul secol XV. Naționalismul acēstui period se conține, propriu dis, nu în tendente, ci în limbă, care dar a adoptat chiar literele slavone. Renașterea literaturii române a fost ajutată de mēsurile feroce, întreprinse de calvinisti, care au străcurat nenorociri inspăimēntătoare asupra Românilor din Ardél, stărind din tôte forțele de ai înduplecă pe dēnșii să primescă legea lor, și până la un loc de influința Eu-

ropēi occidentale dintr'o parte, din alta -- de lucrările fanarioților opoziționiste slavismului în biserica română și în diplomație în folosul limbei grece și realizării intereselor a mai multor instituțiuni și corporațiuni a orientului grec, afacerile căroră nu totdeuna, trebe dispus, se abăteau la un țel bun.

În sfârșit, în jumătatea întēia a secolului nostru s'a început al treilea, cel mai nou period al literaturii române, care dară încă nu îndestul s'a modificat. Cea mai însemnată schiță caracteristică a acēstuiia consistă în intențiunea de a se eliberă din lanțurile mai întēiu slave și apoi grece, și a se apropiă de lumea română, la care aparține și poporul român.

Dară în timpurile de pe urmă se zăresce orecare nestatornicie în tendențele acēstea: din sfera omenilor de sciință se aud voci, că Români au istoria lor, creată în Europa orientală și o cultură în felul seu, formată pe basa greco-slavică și că pentru desvoltarea spirituală-morală și politică a poporului Român dēnsul nu trebe să aștepte ajutor de din afară, dela străini, dar s'au arătat în lucrurile eroice al Mihailor-Vitigi, Ștefanilor mari și în activitatea publică a Mateilor Băsărabi și Vasiliilor Lu pu.

Lecțiunea sa dl Sircu a terminat-o cu cuvintele următoare: „Noie, slavistilor, totdeuna ne vor rămâne neînțelese mai multe părți, din cele mai însemnate ale istoriei slave în genere și parte ruse și a unora din limbile vie slave, fără sciința istoriei, literaturii și limbei Românilor, după cum și istoria acēstor de pe urmă va fi totdeuna nelămurită și neînțeleasă fără istoria slavă. Dēcă în Rusia astfel de conștiință nu s'a arătat până acuma cu atâta purificațiune, acēsta depinde de acēlo, că aicea mai întâi în timpurile noastre slavistica și științele în istoria literaturilor Europei occidentale au avut un mare progres și cercetările critice în cercul istoriei ruse mergeau pré încet.”

Sfârșitul lecțiunii a fost acoperit cu o mulțime de aplodismente. Ambasadorul român a fost încântat de primirea, ce a făcut universitatea. Rectorul împreună cu decanul facultății istorico-filologice i-au arătat cabinetul mineralogic și altele. Dēnsul însuși a fost profesor și are pensiune profesorală; specialitatea lui e anatomia descriptivă, de care a făcut un curs în 2 volume; în universitatea din Bucuresci a predat sciința acēsta în termin mai mult de 25 ani. Ambasadorul ș-a exprimat dorința să se facă mai de aproape cunoscut cu universitatea de aicea și cu corporațiunea universitară.

Peste vr'o câteva zile după acēsta dsa a dat un ospēt, la care a fost invitați rectorul universității, decanul facultății, profesorii de catedrele istoriei literaturilor occidentale și de limba și literatura română.

Voi adăugă, domnule, la acēstea, că în anul trecut școlar am predat fonetica română în comparațiune cu a limbelor romanice și slave și etimologia comparată cu cea latină, mănuducēndu-me descrierile lui Cipariu, Miklosich, Diez, Musafia, Hășdēu, Lambrior și Gaster. Ca manual studenților le-am recomandat mai mult pentru etimologie carticica lui St. Neagoe. La sfârșitul anului am cetit cu studenții vr'o câteva fragmente din monumentele limbei vechi a Românilor din „Cartea de cetire” de A. Lambrior și balada „Meșterul Manole”, arătând la ocaziune și regulele cele mai însemnate a sintaxei române. Ascultători am avut patra, între care și pe prof. de istoria literaturilor europene-occidentale, care sciea ceva din limba română mai de nainte; când eram student eu i predasem vr'o câteva lecțiuni.

În anul curent școlar am șapte ascultători, între care doi profesori, amēndoi de istoria liter. europene-occidentale; unul cel de an, adēca de aicea, și altul dela universitatea de Nazicov, din provincie. Le predau

din gramatică fonetica comparată cu cea română și a limbilor de pe peninsula balcanică și literatura. Din ultima am făcut o introducere în poezia populară cu exerciții în cetire; până acuma am cetit „Miorița” și acuma-i fac analiza filologică. După acesta vom ceti „Inelul și Năframa” și încă v'o câteva balade, doine și colinde și apoi povești; pe urmă voi începe cursul regulat de istoria literaturii române scrise. Anul trecut am avut două lecțiuni pe săptămână; acuma trei: două de gramatică și una de literatură.

Etă, Domnule, tot, ce ve pot comunica despre cursul meu. De curând voi trimite fragmente din literatura populară basarabiană, culese de mine în locul meu natal.

P. Sîrcu.

Literatură și arte.

Studiu asupra lui Alecsandri. Dl P. Broștean publică în nr. 43 al revistei germane „Magazin für die Literatur des In- und Auslandes” un studiu asupra poeziilor dlui Alecsandri, citând din traduceri lui L. V. Fischer, cari au fost declamate și în societatea „Lesing-Verein” din Lipsca de către artistul Adolf Meyer.

„Școala Practică”, magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară de Vasile Petri, tomul III numerele 6 și 7 pro septembrie și octombrie a. c. au apărut și conțin: După esamenale de veră: VII. Disciplinarea școlărilor. — Raport despre esamenale de veră dela unele școle elementare din districtul Năsăudului. (Incheiere). — Servitorul neindurat. Lecțiune practică din istoria biblică pentru școlile elementare, despărțământul superior. Predarea lui „a” scris. Lecțiune practică pentru clasa elementară. — Substantivul. Lecțiune practică din gramatica română de V. Măndrean. — Etymologicum magnum Romaniae. (Incheiere). — Invățământul rural din Elveția. — Noua lege școlară din Belgia. — Varietăți. — Bibliografie. — Abonamente se mai primesc cu toate numerele dela început, la redacțiune în Năsăud (Naszod, Transilvania).

Din „Beiu, Vodă, Domn”, roman istoric de dl Theochar Alexi, a apărut broșura dublă 9—10, conținând o ilustrațiune. Prețul 1 leu și 40 cr.

Legendar românesc pentru V-a și a VI-a clasă gimnazială, întocmit după planul ministerial de Alessiu Viciu, profesor gimnazial, Blaș 1883, a eșit de sub tipar. Cuprinde: I. Bucăți morale, filosofice și caractere; II. Fabule, mituri, tradițiuni populare; III. Alegorii; IV. Descrieri și narațiuni; V. Epistole; VI. Prosă oratorică; VII. Drame.

„Deșteptă-te Române”, marselesa Românilor, e tradusă — dice „Opinca” — în italianesce de filoromânul Marco Antonio Canini, care a trăit mult timp între Români și ne cunoșce bine limba.

În biblioteca „Românului” a apărut interesanta scriere a dnei Emilia Carlen: „O căsătorie strălucită”. Această scriere, tradusă de dna Pulcheria Radu, se găsește la administrațiunea „Românului” în București. Prețul 60 bani.

Portrete vechi. „Noua revistă” din Iași spune că la Dorohoiu este o biserică de a lui Stefan cel mare, și încă una dintre cele mai frumoase. Pe murii ei se află zugrăvit Stefan cel mare în haine lucioase și cu barbă; zugrăvela e veche și sémână foarte mult cu cea găsită la Sf. Nicolae domnesc din Iași. Tot acolo se mai află portretele dōmnei Maria, a doua soție a lui Stefan cel mare și a fiilor sei Bogdan Voevod, Stefan Voevod și Petru Voevod.

Un tablou. Cetim în „V. Națională”: La vitrina magazinului de muzică Sandrovitz, din calea Victoriei

în Bucuresci, se află espus un mare tablou în culori, care atât ca idee cât și ca esecutare opresce în loc pe trecători și atrage cu drept cuvânt admirațiunea tuturor. Acest tablou reprezintă un episod din ultimul război româno-ruso-turc și anume: o parte din forturile armatei române în munții din Balcani și niște dorobanți în repaus, tocmai în momentul când oficerul lor le citește un ordin de răz. Informându ne căru mǎestru de pictură se datoresce acest frumos tablou, am aflat că el este esecutat nu de un artist, ci de un amator al frumóselor arte, de un tiner locotenent, din regimentul 4 de linie, dl N. Sp. Săulescu. Sūntem informați, că acest tiner oficer mai posedă și alte multe tablouri făcute de dēnsul și că este inzestrat cu un mare talent natural în pictură. Credem că asemenea tineri cu talente trebuie incurajați.

Vorbele străine în limba română. Dl Obedenar a făcut o dare de sēmă în „Revista lunei latine” despre Dante tradus românesc de dna Chițu. În această dare de sēmă dl Obedenar, vorbind despre limba română cultivată, scrie: „Ca să putem da o idee despre frecvența vorbelor străine de cari se cuvine să se curețe limba română cultivată, am făcut următorul mic recensământ: Am aflat în discursul de recepțiune al unui academician originar din Bănat, 23 usuri de vorbe străine pentru 1031 usuri de vorbe (nu dīcem 23 vorbe străine din 1031, ci 23 usuri de vorbe străine din 1031 usuri de vorbe); ceea ce dă o proporțiune de 22 la 1000. În respunsul făcut recipiendarului de către un academician originar din Moldova, am comptat 42 usuri de vorbe străine pentru 2035; ceea ce dă 21 la 1000. În articolele de fond ale principalului diar din Bucuresci, am aflat 92 usuri de vorbe străine pentru 2859 usuri de vorbe; un raport de 32 la 1000. În discursul foarte emoționat pronunțat la adunare de către unul din capii paritului liberal, am numerat 97 usuri de vorbe străine pentru 2416 usuri de vorbe; o proporțiune de 36 la 1000. În fine, în discursul unui ministru am putut comptă 93 usuri de vorbe străine pentru 3681 usuri de vorbe; un raport de 26 la 1000. În mediă, vorbele străine sūnt dar usitate astăzi în proporțiunea de 28 la 1000”.

Teatru și muzică.

„Copila din flori”, comedia în 4 acte a dlui G. Ventură, a avut un succes mare pe scena teatrului Național din Bucuresci. Pân'acuma s'a jucat de 4 ori și astdeuna a asistat lume multă; probă, că este public, decă i se reprezintă piese bune. Autorul ș-a croit piesa pe talia actorilor, scriindu-le roluri conforme puterii lor; aci este a se căută cauza principală a succesului. Subiectul este scos din viața socială bucurescănă și tratēză următōrea istoriōră. Maria Dumbrăvean este o copilă găsită, care s'a crescut în Asilul Elena Dōmna, de unde ca guvernantă intră în dna Elena Băltescu și arage simpatiile tuturor. Numai fiica dnei Băltescu, doña Margareta, i face alusiuni relative la originea sa socială; ér fiul dnei, Iorgu Băltescu, i face chiar insulte, căci dēnsul crescut în străinătate, a adus cu sine de acolo un suflet corupt. Costică Băltescu, fiul dnei Smaranda Băltescu, cumnata dnei E. Băltescu, un tiner onest și modest, care a studiat ingineria în țēră, are pentru bieta copilă simpatii și atențiuni, ba Costică se îndamōrēză de ea și vre s'o ia de nevēstă; mama lui însă se opune, căci este o femeie crescută în prejudiciile societății. Vērul seu, Iorgu Băltescu, spre a-i abate, face curte Mariei, acesta însă il respinge și ne mai putēnd să sufere insultele, se otăresce să părăsēscă această casă. Înainte d'a face această, se duce la advoca-

tul Cernovean, dându-i actele sale să le studieze, spre a vedea dacă mai trăiește părinții ei. Această vizită i produce un rău nou, căci dna Elena Băltescu, gândind că fata e amanta lui Cernovean, o gonesce din casă. Avocatul Cernovean, studiând actele, află cu mirare, că Maria e fiica lui și a dnei Elena Băltescu, fiică pe care amândoi o credeau mortă; el sosese tocmai la timp la Constanța, unde Maria vră să se sinucidă, o scapă și o mărită după Costica, spunându-i că este fata lui, mama însă rămâne necunoscută. Piesa are multe scene dramatice, actorii au jucat bine. Dna Frosa Sarandi (Smaranda), dna Manolescu (Maria), dna Vasilescu (Elena), dl Manolescu (Costica), dl Cristescu (Iorg) ș-a interpretat bine rolurile. Și dl Millo a avut un rol episodic, al israelitului Udenenk, cu care a stors aplause.

Teatru românesc în Viena. Dl I. C. Lugoșan, carele n'a putut da nici o reprezentație în Ungaria, căci n'a avut concesiune ministerială, în Viena a dat o serată în salonul restaurațiunii „Stadt Wien“, unde s'a intrunit apoi toată colonia română din Viena. Cu asta ocaziune dl Lugoșan a jucat „Cucóna Chirița“ de Alecsandri și „Ciobanul din Carpați“ de Iosif Vulcan, în costum foarte pitoresc. Apoi a cântat câteva cuplete și a declamat o baladă. Succesul a fost mare. Din Viena dl Lugoșan se duce la Paris, spre a studia la conservatorul de acolo.

Dșora Teodorini, după cum aflăm din zăiarele bucureștene, va vini la primăveră în București, unde are de gând să dea o serie de reprezentațiuni. Dar nu s'ar pute angagia artistele române la opera italiană din București, în loc ca ele să debuteze prin străinătate?! Intrunindu-se toate talentele musicale la București, încetul cu încetul s'ar pute face începutul unei trupe de operă românească.

Societatea filarmonică din Uniova, comuna „Carpații“ de acolo, este o societate filarmonică de diletanți, care a luat naștere în țara noastră. Scopul ei este de a propaga dezvoltarea artei și gustului musical, înființând o școală de muzică instrumentală cu prețuri reduse, cum și de a ajuta intru cât vor permite mijlocele societății, pe aceia cari dovedind că au talent se vor decide a îmbrățișa una din aceste arte, de a aranja producțiuni musicale, oferind membrilor serate amuzante. Intre membrii fondatori ai acestei societăți figurează dna Maria Colonia, dna A. Fotino, dna și dl conte Talievici, dna Aneta Peșiacof, dd. N. Racoviță, F. Pohl, Zaman, Șifsky, C. Gaudy, Lauterbach, C. N. Michail, C. Litareck și alții. Dorim reușită deplină noiei societăți în frumosul scop ce urmărește.

C e e n o u ?

Regele și regina României, rentorcându-se dela Sigmaringen, au fost primiți foarte cordial atât la Viena, cât și la Budapesta. În Viena primirea li s'a făcut de cătră moștenitorul de tron Rudolf, care dimpreună cu soția sa principesa Stefania, i-a așteptat la gară și apoi au dat un dineu de gală în onórea lor. La Budapesta, la gară au fost intimpinați de împăratul și regele Francisc Iosif, de primul-ministru Coloman Tisa, și de alți demnitari în gală. Înălții óspeți au fost conduși apoi în castelul regesc din Buda. Séra s'a dat în onórea lor un dineu de gală, la care participară demnitarii de frunte; apoi pãrechea regală română, monarcul nostru și archiducesa Maria Valeria s'au dus la teatrul de operă, unde însuș monarcul a dat reginei române deslucirile relative la opera „Bánk bán“ ce se jucă. Publicul, îmbrăcat tot în gală, a petrecut cu atențiune simpatică pe augustii óspeți. Âncă în séra aceea suveranii români au plecat spre București.

Sciri personale. *Ubicini,* cunoscutul filoromân, care a murit zilele aceste în Francia, a lăsat o frumoasă colecțiune de scrieri privitoare la oriinte, bibliotecii centrale din București. — *Dl dr. G. Vuia* a obținut dela ministerul instrucțiunii publice din România aprobarea pentru introducerea „Iligienei“ sale populare ca manual didactic în usul elevilor din școlile secundare. — *Dl dr. Ilarion Pușcariu,* protosincol și director al despărțământului Sibiu al Asociațiunii transilvane, a propus în adunarea din Avrig să se adune cărțile vechi, care s'ar găsi pe teritoriul aceluia despărțământ.

Adunarea reuniunii femeesci din Sibiu. Adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Sibiu s'a ținut în săptămâna trecută, sub presiunea dnei Ioana Bădila, vice-presidenta Reuniunii. Anunciându-se mórtea generalului Davila, care a fost membru onorar al Reuniunii, dna Anastasia Toma ceti raportul comitetului despre activitatea acestuia dela cea din urmă adunare generală. Din acesta vedem, că școla Reuniunii are deja 6 clase. Apoi s'a statorit bugetul pe anul 1885 cu 2608 fl. venite și 1926 fl. cheltueli. Doue locuri în comitet devenind vacante prin retragerea dșorelor Sabina Brote și N. Dunca, se aleseră dnele E. Bugarschi și Otilia Comșa. Activitatea comitetului acum se concentrează la arangiarea tombolei, pentru care au sosit atâte obiecte, încât doue salóne mari ale dnei presidente Maria Cosma formeză o frumoasă esposiție. Aici lucréză damele de dimineța până séra, spre a asigura un succes strălucit.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a mai primit obiecte pentru tombola ce va aranja, dela damele și dela domni: Aurelia de Trașsa, 20 fl. v. a., Victoria C. Iuga n. G. Bariț, note pentru piano; S'ó vedea mai n'o mai uși, Tapilus prin nãgaruș, Sërba din sanuța, Rhapsodia română; Maria G. Bariț, una cu hãrte și cuverte pentru corespondență; Virginia Iuga Contes Allemands; Aurora Kisbach colecțantă: 1 fl. v. a., Maria Macavei 2 fl. 50 cr. v. a., Eugenia Macavei 2 fl. 50 cr. v. a., Eugenia Jurca 1 fl. v. a., Eva David 1 fl. v. a., Maria David 1 fl. v. a., dl Nicolae David 1 fl. v. a., Sofia David 1 fl. v. a., dl Alesandru David 1 fl. v. a., Sofia Macavei 1 fl. v. a., Maria Ionuț 1 fl. v. a., Salvina Macavei 1 fl. v. a., Ana Macavei 1 fl. v. a., Iuliana Ciura 2 fl. v. a., Maria Sivica 1 fl. v. a., Ana Adamoviciu 2 fl. v. a., Eva Rancea 1 fl. v. a., Paraschiva Jurca 1 fl. v. a., Sofia Cosma 1 fl. v. a., Eva David Drăgan 1 fl. v. a., Ana Ghib colecțantă: una traistă din lãnă, 1 ștergar, una pãreche clește de zãhar, una taviță pentru lampă, dl Grigorie Ghib paroc 1 orologiu de busunariu, Elena Avram una lingurã de lemn, una merindetã, Elisabeta Avram 6 verigi de nicol, Maria Catilina una traistã, 1 servet, Maria Cãzan 1 ștergar, Ioana Hartapeț 1 ștergar, dl Andreiu Bucșa una cutie de lemn pentru sare și una batistã, dl Nicolau Oancea inv. una lingurã de lemn, Henia Oancea una merindetã, Elena Aleman 1 ștergar, Elena Cernat 1 servet, Maria Creț 1 servet, Maria Achimescu una merindetã, Maria Bogdan una traistã de lãnã, dl Toma Barb traficant una pipã de lemn, Mar a Barb una pãreche ciorapi mici, Marina Deloran, una traistã de lãnã, Maria Chivuța una batistã, Ioana Bogdan 1 servet, Maria Ciuchendea una merindetã, Ana Bogdan una merindetã, Maria Mihãilã una traistã de lãnã, Paraschiva Aleman una traistã de lãnã, Elena Popoviciu Barcian, una mész de fumat, prin dna Iudita Todescu colecțantã: Draja Sofia lui Simion 2 m. trii de cãrte de colorat, Letiția Oncu colecțantã: 1 țitor de bilcã de bronce și sticlã rosa, Rhea Silvia Ceontea 1 țitor de tutun din catifea brodatã.

Tulburare studentescã în Budapesta. Joanca română din Budapesta a hotãrit, cã în séra de 7 nov.

st. n. va ține o cină colegială. Cineva a informat tinerimea maghiară, că scopul acestei cine este d'a serbă centenarul revoluțiunii lui Horia; acesta a produs o mare agitațiune, tinerimea maghiară a ținut o adunare spre a lua măsuri de impedecare. Tinerimea română aflând acesta, a trimis o declarațiune în scris relativ la scopul cinei. Acesta a impedecat apoi a se face vr'o demonstrațiune mai mare; cu toate aceste tinerimea maghiară s'a dus la restaurațiunea unde aveau să se întrunescă românii, și după niște exclamațiuni injurioase s'a imprășciat. Tinerimea română ș-a ținut apoi cina în linisce. Se scrie, că cel ce a informat tinerimea maghiară atât de fals și care prin urmare a produs scandalul acesta, este un tiner român aradan.

Hymen. *Dl Ioan Buzura*, cleric abs. al arhidiecesei Sibiiu, la 4/16 își va serbă cununia cu dșora Carolina Bărbos, fiica preotului Eutimiu Bărbos în Ciocotș, Ardel

Reuniunea femeilor române din Brașov va ține adunarea sa generală în 7/19 novembre a. c. la 3 ore după prânț în sala gimnasiului român gr. or. dip loc.

Societatea „Junimea” din Iași a serbat în joia din săptămâna trecută a XXI aniversară a înființării sale, prin un banchet în otelul „Trăian”. La acest banchet, scrie „Liberalul”, mai toți membrii respândiți ai Societății, în frunte cu dnii Alecsandri și Maiorescu, s'au grăbit a se adună și a serbă acesta frumoasă aniversară.

Reuniune de credit în Timișoara Inteligența română din Timișoara, și nu capitaliști din România, precum s'a anunțat întei, vr'e să înființeze la Timișoara o reuniune de credit, cu capital de 30,000 fl., împărțit pe 600 de acții de câte 50 fl. La subscriere este a se plăti 5 fl. de o acțiune și câte 30 cr. spese de intemeiare. Pentru realizarea acestei întreprinderi s'a convocat o conferință generală și publică pe 19 nov. în sala otelului „principele de coronă” din Timișoara. Dorința întemeiatorilor este, ca acesta reuniune să fie modelul, după care să se facă prin comune altele asemenea menite d'a scăpă poporul din mâinile usurarilor.

Biserica română în Graț. Preotul militar gr. or. din Triest, dl Alesandru Muntean, a cerut și a primit autorisarea, ca în fie-care lună să mērgă la Graț în Stiria și să facă serviciul divin, fiind că se află acolo peste o sută de familii de legea gr. or. cu stare bună. S'a luat și hotărîrea, ca să se întemeieze acolo o comună bisericescă făcând în același timp și pașii necesari pentru realizarea acestei decisiuni. Ca fond s'au colectat între familii 150 fl., și s'au cumpărat ornamente bisericesci. Demnul preot merge regulat la Graț și oficiază în limba română după ritul gr. or.

Proces de presă. „Pester Lloyd” comunică că procurorul de stat din M.-Oșorheiu ar fi început proces de presă în contra „Observatoriului” pentru un articol publicat în nrul 82 din a. c., în care se țice că poporul român își va dobândi drepturile după Plevna ungrăscă.

Noul patriarh din Constantinopol. Mitropolitul din Dercos, Ioachim, s'a ales patriarh ecumenic la Constantinopol. Noul patriarh este unul din cei mai tineri prelați ai bisericei grece, născut la 1836 la Calimachia orașel al insulei Chio, (patria mai multor prelați iluștri ai bisericei grece); a fost crescut prin îngrijirea unchiului seu Ioachim al II-lea, atunci mitropolit la Cysic. Devenit archidiacon, actualul patriarh și-a primit instrucțiunea în școala de teologie din insula Halchi. În timpul primului patriarhat al unchiului seu dela 1861—1863. Ioachim al IV-lea intră în biuroul sfântului Sinod, apoi fu numit mitropolit la Larissa, unde a lăsat cele mai bune suveniruri între inferiori și

poporațiune. În 1873 succedă P. S. S. Neofit în tronul metropolitan din Dercos și fu numit între membrii sfântului Sinod. În totă cariera sa patriarhul Ioachim al IV-lea țice „Telegraph” a dovedit virtuți rari și o fineță de spirit care îl va face demn de tronul patriarcatului ecumenic din Constantinopol.

Concurs internațional de frumuseță. Concursul internațional de frumuseță s'a deschis definitiv la Paris la 29 octombrie. Inscrierea candidadelor va avē loc la reședința comitetului, 41, rue de Lille, până la 25 decembre viitor. Candidatele vor trebui să dea numele lor seu un pseudonim și adresa lor esactă. Limita etății este ficsată între 20 și 30 ani, fără însă a fi nevoie de act de nascere, căci comitetul își rezervă dreptul de a refușă inscrierea persónelor ce vor face înșelăciune în acesta privință. Portretul fotografic al fiecărei postulante va fi eșecutat chiar în ziua și momentul inscrierii. Dreptul de inscriere e ficsat la 10 fr. (cuprindēndu-se inscrierea și fotografia). Portretul va fi de un format regulat, de $1\frac{15}{32}$ centimetre, bustul decoltat, aprōpe 3 sferturi, fără retușare. Dreptul de inscripțiune e același pentru persónele ce dau singure fotografia lor. S'a stabilit corespondenți în principalele orașe a Europei. Esposițiunea va avē loc dela 1 până la 15 januarie 1885. Publicul va fi chieamț a-și da părerea. Fotografiiile vor purtă toate un numer de ordine. O urnă și buletine albe se vor pune în localul esposițiunii la dispozițiunea publicului, care va pune în urmă numărul ce va alege. Prețul de intrare la esposițiune e ficsat la 1 fr. (50 centimi duminica). Dela 15 20 januarie se va face despoiarea scrutinului. Juriul se va pronunță și va proclamă pe regina frumuseței. Premiul consistă în o pajură de diamante de 4 mi fr. Se vor mai acordă și diplome.

Juriul de frumusețe. Dilele trecute împēratul Germaniei cu soția sa, ca și la Colonia, nu au putut bui să-i intimpine, dar aceste 80 de fete trebuia să fie cele mai frumoșe din oraș. Nu eră lucru ușor de a alege pe aceste fete, dar în fine se făcū. Una din ele trebuia să dea un buchet împēratului, și cum se cădea, trebuia să se alēgă cea mai frumoșă din cele 80. Un juriu se constituī dar, după ce delibēră multă vreme, nu alese nimic; misiunea sa eră cu adevēr forțe grea și . . . periculōsă. Femeile nu sūnt blānde când e vorba de frumuseța cumpērată în borcane, cu cutia și cu foite dară-mite când e vorba de frumuseța lor proprie! Eligibilele propuseră să devinā alegătōre, a-decā să voteze fie-care în secret pentru alegerea celei mai frumoșe. Juriul de frumusețe primī cu bucurie, dar după deschiderea voturilor alegerea ar fi putut începe pentru că fie-care eră cea mai frumoșe: fie-care votase pentru sine, țice gurile rele. Sorții au fost siliți să intervinā și, din întēmplare avurā mai mult curagiu de cât arbitrii, mai multă dreptate de cât frumoșele, căci numele celei mai gingașe fetițe ieși din urnă.

Cholera a încetat în Italia mai cu totul, dar acuma a izbucnit la Paris, unde a produs o frică grozavă, locuitorii și străinii grăbesc a se depărta, de și încă numai câte 10—100 mor pe ț. Guvernul a luat mesuri pentru impedecare, dar poporațiunea e agitată, căci a descoperit, că cholera încă în junie s'a ivit în Paris, însă autoritățile au tăinuit-o.

Necrolōge. *Alesandru Gavru*, fost profesor la institutul preparandial din Arad, în urmă director al aceleuia, apoi retras în pensiune, a încetat din vieță la Arad, în 4 nov. st. n., în etate de 85 ani. Repausatul ș-a eternizat numele nu numai ca profesor al acelei școli, unde a servit 55 de ani, dar totodată ș-a făcūt nume și în istoria literaturii nōstre, căci dōnsul mai întēiu a început să publice Cronică lui Șincai. De pe

catedră s'a retras la 1876. — *Vasile Zorlențan*, pater in Capruța, comitatul Arad, asesor consistorial și inspector de școle, a murit la 2 novembre st. n. in etate de 63 ani.

*

Sminte de tipariu in articolul „Ardel“ : Pag. 490 columna I-a jos : curge *in* (și nu ni) Rhona; nota * montagne și nu montague; columna a II-a intră parentheses aithe in loc de : aibhe. Pag. 291 col. I-a punctul c) alinea a patra : Erdely, și ei (nu el); alinea a șep-tea : te poți, și nu se poți orientă; pag. 491 punctul d) e atât cât, și nu : sât; jos șirul penultim : aighe, și acesta se strămută; pag. 504 alinea Arzberg; băgând un i intra doi d, in loc de : unul; pag. 512 col. II-a retti-care in loc de : retlicare; pag 514 col. I-a alinea pri-mă : ardeghim și nu ardeghiu; alinea a 2-a, imflătură, și nu implătură; in punctul 2. La Francezi s'a susți-nut : *atre*; in notă Hestia in loc de : Hesria; columna a II-a punctul b) : foc din lăintru in loc de : pe din lă-intru; pag. 515 col. II-a punctul 8, obscur, in loc de : descu; pag. 515 col. 2-a alinea 2-a : Irl. in loc de : Il; alinea a 3-a : imos, in loc de : insos. Pag. 526 ali-nea a cincea : rivus in loc de : rivos; pag. 527 alinea a 2-a : satele, in loc de : salcele; al treile șir dela ca-păt ! mi spre chindia, in loc de : mi se chindia.

H i g i e n ă.

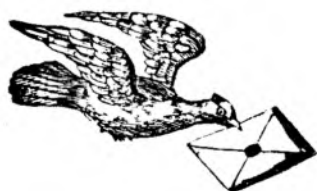
Pepenele galben este un fruct foarte plăcut, dar se întâmplă adesea, că el dă nascere la ori-care des-ordine in intestine foarte neplăcute. Pentru a neutralisă efectele sale lacsative, presărați feliile de pepene cu puțin piper. Atunci puteți mânca fără nici o gârlă. Dar semnele elementare după cari se

pepene galben. Căda unu pepene arată că el s'a copt fiind atașat de piștă, er nu pe paie. Mai mult încă : el trebuie să fie greu, și să a parte de lângă codă se moie apăsând cu degetul a-tunci este bine copt. Este de prisos să mai spunem, că trebuie să mirósă și bine.

Bănturile reci. Ca bănturile să fie reci, acesta nu este un lux, ci o trebuință. Apa, la o temperatură de 4 până la 6 grade, deschide pofta de mâncare, in-lesnesce producțiunea salivei și stimulează stomacul. Nu este însă tot astfel când bănturile sunt pré reci. La o temperatură supt 2 grade, apa pôte să aducă accidente d'o gravitate excepțională, despre cari este lesne să-și dea cineva sémă, aducându-și aminte efectele aplicațiunii gheței pe o parte óre-care a corpului.

Un svat bun. E un foarte réu obicei acela d'a te folosi de momentul dejunului séu d'al prânđului pen-tru a citi diarul; cititul, in adevăr, ocupă spiritul, im-pinge sângele in creeri, in dauna stomacului ale căruia funcțiuni se găsesc astfel foarte turburate.

Poșta Redacțiunii.



Bucuresci. Poesiile și portre-tul au sosit. Dile'e aceste vei primi scrisórea noastră.

Ací m'am nascut. Nu publi-căm imitațiuni.

Un dor . . . Asta, de și nu spui, este mai mult decât o imi-tațiune din — Petófi.

Sipotete. A sosit târđiu; ase-mene lucruri nici nu publicam

asă pe larg, căci nu intră in cadrul foii noastre.

Caracal. Logogriful astfel modificat se va publică.

G h i c i t u r ă d e ș a c

de Emilia Nicóbra.

	ca	pu-	le,	re	veci	in-	
l'am	me-	s'a	vrut	tut	a-	ta-	să
să			jung.	In			vin-
ții	Nu		aprius.	Am*		nu-l	Mai
	in-					ge,	
	vie-					te,	
ving	De		ar-	lung,		să-l	Ci
lea			mas	De-			in-
vins:	do-	cum	In	dea	a-	am	te
	ca-	in-	rul-	re-	par'	'na-	

Se pôte deslegă după săritura calului.

Termiul de deslegare e 27 novembre. Ca tot-
dona si de ...

Deslegarea autografului din an. 25.
Braunschweig.

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domni-șórele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Paulina Popescu, Eufrosina Morariu, Adelaida Micșunescu, Zoe Dimbu, Cleopatra Popovici, Iosefina Mureșan, Maria Crișan, și dela dnii Hențescu, Emilian Micu, Iuliu Tuducescu, Ie-ronim Danila.

Premiul fu obținut de dșóra Paulina Popescu.

Călindarul săptămânei.

Điua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sër-bătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminea 23 după Rusale. Evang. 7 dela Luca c. 8, v. 6, a inv. 1					
Duminea	4 16	Păr. Ioanițiu		7 7	4 23
Luni	5 17	Mart. Galaction		7 8	4 22
Martí	6 18	Păr. Pavel		7 10	4 20
Mercuri	7 19	33 Mart. d. Melet.		7 12	4 19
Joi	8 20	(+) Ar. Mihail Gabr.		7 13	4 18
Vineri	9 21	Mart. Onisifor		7 14	4 17
Sâmbetă	10 22	Arost. Olimp		7 16	4 16

A apărut tocmai acuma

Călindarul lui Păcala pe 1885

cu multe glume și ilustrațiuni.

Prețul 40 cr.

A se adresă la administrația „Familia”

Proprietar, redactor respundător și editor : IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală.